

lahko uporabili tudi slovenski avtorji osnovnošolskih in srednješolskih učbenikov, npr. rubrike kot priprava na zunanje preverjanje v osnovni šoli ali rubrike kot priprava na maturo iz zgodovine v gimnaziji.

Učbenik ima 203 strani, velikost je 27,5 x 22 cm, vendar pa teža ni velika zaradi tankega kakovostnega papirja. Učbenik nima posebnih uvodnih strani za posamezna poglavja, poglavja so ločena po barvnih obrobah, vse strani so torej popisane oz. prostorsko zelo dobro zapolnjene.

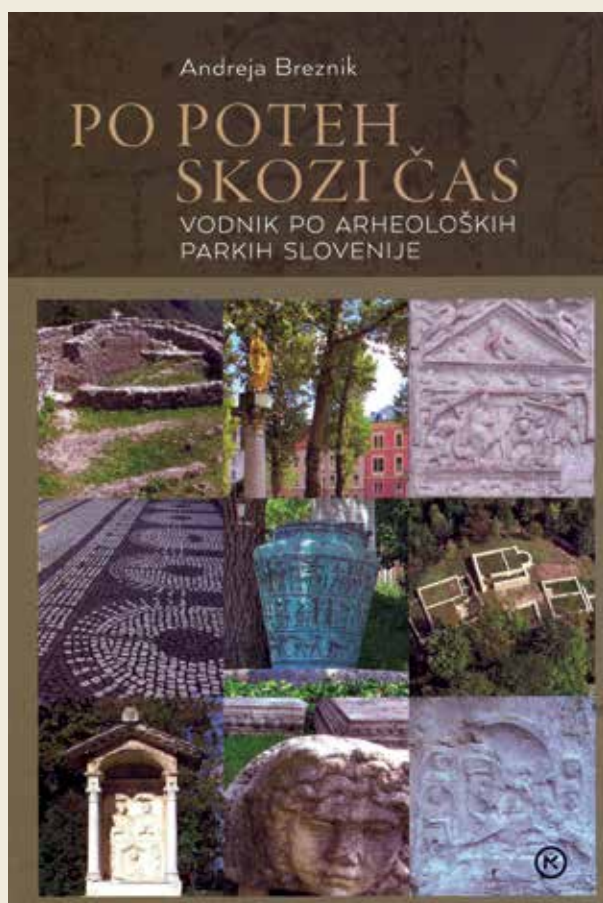
Posebnost je, da učbenik vključuje originalne ilustracije oseb in dogodkov, ki jih je financirala založba. Učbenik ima tudi posebno opombo, kjer so uredniki napisali, da so poskušali odpraviti napake v učbeniku, a ker so tudi ljudje, ki delajo napake, naprošajo vse uporabnike, da če najdejo napako v učbeniku, le-to sporočijo na elektronski naslov založbe.

Več o založbi: www.pearsonschools.co.uk.

Dr. Danijela Trškan

BREZNIK ANDREJA. PO POTEH SKOZI ČAS. VODNIK PO ARHEOLOŠKIH PARKIH SLOVENIJE.

Ljubljana: Mladinska knjiga Založba, d. d., 2016, 226 strani.

Knjigo *Po poteh skozi čas*, ki je vodnik po arheoloških parkih Slovenije, je napisala dr. Andreja Breznik, ki je diplomirala na Oddelku za arheologijo na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani. Leta 2012 je doktorirala na Fakulteti za družbene vede Univerze v Ljubljani z disertacijo, ki ima naslov *Upravljanje arheološkega parka v RS s področja managementa neprofitnih organizacij in dediščinskega managementa*. Od leta 2006 naprej je zaposlena v Narodnem muzeju Slovenije.

Knjiga ima arheološke parke razdeljene v petih poglavjih. Vsako poglavje ima v uvodu predstavljeno časovno obdobje z glavnimi značilnostmi ter pojasnilom o najdenih najdiščih in ostankih na današnjem slovenskem ozemlju. Avtorica je v predgovoru zapisala, da je v Sloveniji zabeleženih več kot 3000 enot arheološke dediščine in da so v več kot enem stoletju nastajali arheološki parki, npr. prvi je nastal leta 1899 na Spodnji Hajdini pri Ptujju, do leta 2016 pa je bilo takšnih že 44. Avtorica jih je izbrala in uredila v 34 predlogov za ogled oz. izlete. Tako je nastal vodnik po slovenskih arheoloških parkih.

Prvo poglavje predstavlja obdobje kamna, ognja, jam in lovcev. Predstavljena so najdišča: Divje Babe I (jamska zibelka svetovne glasbe), Potočka zijalka (najdišče prašivanke) in Ajdovska jama pri Nemški vasi (jamski pokopi).

Drugo poglavje predstavlja obdobje mojstrov kovin, kamnitih mest in zemljene grobnice. Predstavljena so najdišča: Debela griža pri Volčjem Gradu (prazgodovinski grad), Prazgodovinsko gradišče ob Muri (Novine pri Ceršaku), Cvinger pri Dolenjskih Toplicah (železodobno gradišče z gomilami), Podložje pod Ptujsko Goro (grobnišče bogatih konjenikov), Paštela (Staro mesto nad Mariborom), Vače (najdišče znamenite situle), Magdalenska gora (slovenska akropola), Most na Soči (čez most

po modrost), Šafarsko (bakrenodobna vas, v katero lahko vstopimo).

Tretje poglavje ima naslov *Pax Romana*. Predstavljeno je največ najdišč: Brengova (mesto mrtvih v objemu gozda), Celje (Celeja, keltski opidum z rimskim sijem), Drnovo (Neviodum, rimsko rečno пристanišče), Ptuj in Hajdina (največje rimsko mesto v Sloveniji), Izola (obmorska vila v Simonovem zalivu), Ljubljana (Emona, rimsko mesto z obzidjem), Radvanje (podeželski utrip rimskodobnega Maribora), Miklavž na Dravskem polju (vstopim v rimsko grobnico), Mošnje pri Radovljici (gorenjski Pompeji), Podkraj pri Hrastniku (rimska naselbina s svetiščem), Rožanec (svetišče Mitre v skalnem udoru), Šempeter v Savinjski dolini (rimsko mesto mrtvih), Stari trg in Legen pri Slovenj Gradcu (majhna pomnika velike preteklosti).

Četrto poglavje ima naslov *Clastra Alpium Iuliarum* – slovenski kitajski zid, kjer so predstavljena naslednja najdišča: Ajdovščina (slovenska Dioklecijanova palača), Hrušica pri Colu (trdnjava Ad Pirum), Lanišče in Brst (utrdbi druge obrambne črte), Vrhnika in Zaplana (Ajdovski zid).

Peto poglavje pa predstavlja najdišča kot znanilce srednjega veka: Ajdovski gradec (gradič velikanov), Ajdna nad Potoki (višinska kraljica), Rifnik nad Šentjurjem (postojanka Romanov in Germanov), Ančnikovo gradišče (budna opazovalnica doline), Tonovcov grad (vojaška postojanka nad Sočo).

Vsak arheološki park je predstavljen tako, da bralec najprej pridobi informacije o lokaciji in pomenu arheološkega parka. Nato sledi zgodovinski oris in opis arheološkega parka s posnetimi barvnimi fotografijami. Opis se zaključi z zemljevidom, ki prikazuje natančno lokacijo. Dodane so tri rubrike. Prva rubrika je *Za neutrudneže*, kjer vodnik ponuja ogled še drugih arheoloških ostankov v bližini arheološkega parka. Druga rubrika je *Za radovedneže*, kjer je seznam literature o tem arheološkem parku ali drugih arheoloških najdiščih v bližini predstavljenega parka. Tretja rubrika pa je povzetek vodnika za izbrani arheološki park, kjer so navedeni: naslov, možnost parkirišča, možnost do-

stopa za gibalno ovirane, odpiralni čas, trajanje ogleda in kako se z avtom ali peš pride do arheološkega parka.

Npr. Rožanec (svetišče Mitre v skalnem udoru) je na straneh 153–157 predstavljen na sledeči način. Najprej bralec v uvodu izve, da izlet poteka v Belo krajino in da se svetišče skriva v gozdu, v skalnem udoru, kjer se je ohranil samo relief. Nato sledi pojasnilo o čaščenju sončnega boga Mitre pri Rimljanah ter o skrivnosti Mitreja na Rožancu, saj je o tem mitreju zelo malo podatkov, ter opis reliefa, ki se je edino ohranil na skalnem previsu. Arheološki park je predstavljen s fotografijami, tako da se svetišče lahko približa bralcu (skalni prehod, pogled na mesto svetišča, skalni previs z vklesanim reliefom). Vodnik dodatno ponuja še ogled drugih arheoloških najdb in ostankov v bližini (npr. učna pot Kolpa–Kučar) in branje dodatne literature o mitrejih ali o arheoloških najdiščih.

Glavni avtoričin namen je bil »pokazati, kje arheologi v razbrzdanem terenu prepoznamo utrjen nasip, kako prepoznamo gomile in kakšni so tisti sledovi v ruševinah, ki nam razlagajo, da je bila rimska trdnjava požgana in nato dograjena in še bolj utrjena kot prej« (str. 7). Vodnik tako zelo nazorno, privlačno, enostavno in razumljivo predstavlja arheološko preteklost in opisuje arheološke prakse, ki predstavljajo izbor slovenske arheološke dediščine.

Knjiga je prvi vodnik po vseh slovenskih arheoloških parkih (do leta 2016), ki so na zemljevidu Slovenije tudi označeni. Največ predstavljenih arheoloških parkov je okrog Ptuja, Maribora, Celja, Ljubljane ter med Ljubljano in Novo Gorico. Vodnik vključuje kakovostne fotografije s posameznih parkov z opisom dostopa in zemljevidi, ki prikazujejo možnosti ogledov. Knjiga predlaga 34 različnih izletov (individualnih ali organiziranih) z natančnimi opisi in dodatno literaturo, zato je lahko dober priročnik za učitelje zgodovine in drugih družboslovnih predmetov za organizacijo šolskih ekskurzij in ogledov arheoloških parkov v Sloveniji ali učencem pri raziskovalnih nalogah in raziskovanju preteklosti s pomočjo arheoloških najdišč in ostalin na prostem ali na mestu odkritja.

Dr. Danijela Trškan